

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novca... predbrojbu, oglašiti. Najjeftinije naplatom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, treba to javi odgovarajućemu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše Reklamacija.

Čakovoje računa br. 847.849. Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovice.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n e t i s k a j u, a n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u.

Predplata se poštarijom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godišnjicu ili K 5—, odnosno K 2-50 na pol godine.

Izvan carovine više poštarina. Plaća i utužuje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h, mesecali 20 h, koji u Puli toli izvan lista.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Laginja i dr. Via Giulla br. 1. kamo treba se nasloviti u svaki pismal predplata

Glavni urednik Jeko J. Mahulja.

Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulla 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Izborna gibanje. Puljski kotarski Pouzdanički Zbor našeg Političkog društva saziva za dođuću nedjelju dne 15. t. m. u 10 i pol sati prije podne veliku javnu skupštinu u Svet Vincentu, te za isti dan u 8 sata po podne drugu pod vedrim nebom u Divšićima (dobar sat hoda iz Vodnjana proti Barbanu). Dnevni red jedne i druge skupštine je:

1. Predstojeći izbori za istarski zemaljski sabor i
2. jezikovne prilike u sudbenom kotaru Vodnjan.

Zanimanje za ove dvie skupštine je veliko, sve se miče i kreće — pripravlja se poboljšano drugo izdanje god. 1907.

Ala, napried! Neka živi što je naše!

Hrvatskom i slovenskom narodu Istre

njegovi bivši zastupnici na zemaljskom saboru.

Kako je već bilo javljeno po novinama, c. k. vlada je raspustila istarski zemaljski sabor istodobno, kad je razne druge zemaljske sbove sazvala na ustavno djelovanje. A zašto je to učinila? Zato, jer naš sabor, krivnjom onih, koji su se u njemu smatrali većinom, od vremena, kad je bio izabran u jeseni god. 1908, do sada, ostao je neposoban za bilo koji uspjeh rad.

Uprkos neborivoj, uredovno utvrđenoj činjenici, da Hrvati i Slovenci tvore veliku većinu pučanstva u Istri, te uprkos daljoj okolnosti, da je od 47 članova istarskog sabora 24 njih — naime 19 Slavana, 2 socijalna demokrata i 3 virilista (ovi posljednji jedni i drugi bar po svojim načelima) — stajalo na temelju povemašnje ravnopravnosti obiju naroda u pokrajini, htjela su 23 člana talijanske narodno-liberalne stranke sa zemaljskim kapetanom na čelu provodjati i nadalje prijašnju nepravednu i nezakonitu praksu isključivosti talijanskog jezika u saboru i u zemaljskom odboru.

I zaista: jezikovna ravnopravnost, osnovana u čl. 19. temeljnog državnog zakona od 21. decembra 1867. br. 142 D. Z. L., izričito priznata od Njegova Veličanstva u Previšnjim rezolucijama od 14. septembra 1895. i od 17. februara 1898., pravomoćno potvrđena rješibama c. k. carevinskog suda u Beču od br. 5. 6 i III ex 1888 — ne obstoje za Hrvate i Slovence Istre, čiji se jezik ne će da prizna nit u saboru nit u zemaljskom odboru, nit u zavodima uzdržavanim i ovisanim od pokrajine.

Ali ne samo talijanska narodno-liberalna stranka, nego niti c. k. vlada nije ozbiljno ni s dovoljnom, svrsi shodnom energijom htjela učiniti red u tom pogledu, kad je dopuštala, da po njenoj volji imenovani zemaljski kapetan, protivno svojem svečanom obećanju, ne poštuje

gore navedenih zakona, Previšnjih rezolucija i sudbenih rješibti i da očito ignoruje sve, što je u saboru čak cesarski Namjesnik izjavio u hrvatskom jeziku, te da ne priznaje uza se na jednaki način imenovanog saborskog podpredsjednika, kao da ga ne bi bilo.

Narode! Uz takve protuzakonite okolnosti Tvoji zastupnici nisu mogli zauzeti drugog stanovišta osim onog, što Ti ga objasnise u svojem odgovoru na talijanske laži pod naslovom: „Mir ili rat“, neposredno iza saborskog zasjedanja u oktobru 1910.

A što je dalje slijedilo u javnom životu naše pokrajine, to je još bolje dokazalo opravdanost našega stanovišta.

Ne čemo Ti ovdje, Narode, spominjati, kako je koncem god. 1910. i početkom god. 1911. bila narasla objest talijanskih vlastodržaca do prave anarhije, gdje su kao vilita oblast uskratili najvažnijim slavenkim općinama Istre zakonito riješenoj općinskih proračuna; niti marimo spominjati, kako je ta kriza posredovanjem c. k. vlade svršila međustranačkom nagodbom u Beču početkom aprila 1911.; usljed koje su svi općinski proračuni bili odobreni, višeca pitanja za ustrojenje hrvatskih i slovenskih škola k formalnom riješenju privedena, Družbine škole u Puli, Malom Lošnju i Cresu potporom vlade osigurane.

Ne čemo navajdati, kako je i kasnije bilo pokušaja i a talijanske i vladine strane, da nas, Tvoje zastupnike, namame na sklizavu stazu pregovora, kod kojih bi mi morali sankcionirati Tvoju podređenost i zapostavljanje Tvojih prava u svim granama javnoga pokrajinskoga života te utvrditi položaj talijanske vladajuće stranke, zgodnom za oju razdlobom istarskih općina i prepuštanjem tisuća i tisuća Hrvata i Slovenaca njihovoj upravi u krajevima, koji bi usljed razdlobe spali pod njih.

Mi smo svaki put učili pogibelj, koja Tebi prijete, te smo na temelju ovlasti, što si nam ju dao, Narode, obezuspješili ališne pokušaje, drželi se načela, da sva ko pregovaranje, svaki sporazum u Istri mora sloniti na zakonu i po tome na ravnopravnosti.

Uz već spomenuto zanemarivanje Tvojih narodno-jezikovnih prava, išlo je zapostavljanje Tvojih životnih interesa također na svakom drugom polju javnoga života u pokrajini.

Od svih zemaljskih namještenika na zemaljskom odboru, na zemljišno-vjerskiškom zavodu u Poreču, na realnoj gimnaziji u Pazinu, na ženskom liceju, na pokrajinskoj bolnici u Puli, jedan jedini pomoćni liječnik jest hrvatske narodnosti, dočim su svi ostali Talijani, koji u ogromnoj većini ne poznaju hrvatskog ili slovenskog jezika. Također izaslanici zemaljskog odbora u raznim korporacijama, kao što su školska vijeća, cestovni odbori, poljodjelsko vijeće, povjerenstvo za

pošumljivanje Istre — osim jednog jedinog — jesu isključivo Talijani.

Zemaljski prihodi, koji bi po zakonu (§ 23. zem. reda) imali biti uporabljivi u korist slavenkog i talijanskog pučanstva u razmjeru njihovih potreba, troše se bez ikakova proračuna isključivo po volji talijanske većine zemaljskoga odbora, bez obzira na potrebe Hrvata i Slovenaca Istre.

Poljodjelstvo, što se tiče Hrvata i Slovenaca, je od zemaljskog odbora posve zanemareno. Dok se za Talijane uzdržava baš lukursijozni poljodjelski zavod u Poreču sa zemljoradničkom školom i uzornom pivnicom te se priređuju svake godine talijanski tečajevi za izobrazbu poljodjelaca, za Slavane se ni malo ne haje, za njih se ne otvaraju potrebne poljodjelske škole niti se im davaju potpore za pobadjanje takvih škola, za njih se ne priređuju nikakvi tečajevi.

Ne hoted dati mjesta također Slavcima u zemaljskom zavodu za osiguranje goveda, — ignorovanjem njihove narodnosti i jezika —, pustilo se, da taj zavod zakržljavi i konačno propade. Isto tako je ekskluzivistična talijanska politika dovela do ruba propasti, do nemodi i nerada zemaljsko-gospodarsko vijeće.

Na polju cestovnog i vodogradnja prestalo je skoro svako sudjelovanje zemaljskog odbora, jer, dok se je za prijašnjih vremena pripravljalo i provadjalo radnje, koje su bile na uhar talijanskih općinskih i cestovnih uprava te se u late svrhe troši još i danas, sada bi morate doći na red veće ili manje radnje u slavenkim općinama (Pazin, Buzet, Marezige, Dekani, Dolina, Podgrad itd.), pak se ne daje običajnih potpora. Ne upotrebljava se u tu svrhu niti skromni iznos u jednakoj mjeri, kakov je bio odobren u proračunu za god. 1908., akoprem su se prihodi pokrajinski od onda znatno povećali.

Talijanska stranka nije htjela da u poštenom i pravednom sporazumu, kao među jednokopravnim braćom, a ne gospodarom i slugom, a nama djeluje za dobro istarskoga pučanstva; ona, koja ima zemaljsku autonomnu vlast u rukama, nije htjela, da sabor i zemaljski odbor djeluju u smislu i na temelju zakona, koji bi morali imati jednaku krijepost za državljane jedne i druge narodnosti u pokrajini, te je svojim postupkom dovela u pogibao i jednoga i drugoga, jer je apsurdno i pomisliti, da u pravoj državi može biti organa javne uprave te bi smjeli postupiti prema svojoj samovolji, a ne držati se zakona.

Narode! Mi, Tvoji dosadašnji zastupnici na zemaljskom saboru, uživali smo Tvoje potpuno povjerenje, koje si izrazio na mnogobrojnim sastancima, jer smo se s najboljom voljom zauzimali u svakoj prigodi za Tvoje duševno i materijalno dobro. Sada je naš mandat, kao i mandat naših protivnika Talijana, odukmom c. k. vlade utrnut i Ti si pozvan, da iza-

bered sebi zastupnike za pokrajinski sabor. Učini to Narode po svojoj najboljoj svijesti, u potpunosti slozi i bratinskoj ljubavi, pod vodstvom „Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“.

TRST, dne 12. februara 1914.

Iz carevinskog vijeća.

U Beču, dne 5. marča 1913.

Danas imala je zastupnička kuća carevinskog vijeća posle više od mjesec dana sjednicu.

Prije nego o njoj koju rećemo, hoćemo da ponekle nadomjestimo ono što se je za vrijeme slgarskog štrajka zanemarilo, da budu naši čitatelji imali bar neki vez sa onim, što se je događajlo koncem prošle i početkom ova godine u parlamentu.

Koncem decembra pr. god. postavili su naši zastupnici više predloga za podporu u bledi u raznim stranama pokrajine. Tako zastupnik Mandić sa drugovi jedan radi blede u obćini Dolinskoj, drugi radi blede u poreznoj obćini Cezari i njoj susjednih.

Zastupnik Mandić sa drugovi interpellirao je ministra bogodštvoja i nastave, da se izjavi, da li službujući učitelj može biti ujedno i obćinski načelnik.

Zast. Spincić sa drugovi upravio je na odnosne ministre interpellacije: radi lučkih radnja u Valunu, Martinšćici, Mihošćici, Merašćici i Koromačnici; radi nepravdnoga razdieljivanja potpora iz dobrotvorne mornarične zaklade; radi napisa u prostorijama poštanske zgrade u Lovranu; radi odašiljanja dopisa sa njemačkim dekretima na notorno hrvatske stranke sa strane c. k. kotarskoga poglavarstva u Lošnju; radi dopisivanja c. k. kotarskih sudova u Lošnju i Cresu sa hrvatskim strankama u talijanskom jeziku.

Posle Božićnih parlamentarnih praznika došao je parlament na okup dne 5. janara. Glavna bijaše zadaća da razpravi i odobri privremeni proračun za prvu polovicu tekuće godine 1914., i što je s tim združeno.

Nu došlo je još nešto po sriedi. Gospodnaka kuća nije htjela prihvatiti zakonske osnove o takozvanom malom finanjelnom planu, kako ju je prihvatila zastupnička kuća, već je htjela njeke promjene. To se u parlamentu austrijskom riedko događa, ali je u zakonu tieućem se poslovnika za to predvidjano. Prema njegovoj jednoj ustanovi izabrala je jedna i druga kuća svaka svoje predstavnike za skupnu konferenciju. Ta se je sastala dne 13. janara i izabrala najprije dva predsjednika, pod jednoga iz svake kuće, koji se u predsjedjanju mienjaju. Radilo se je poglavito o tomu, kolik mora biti najmanji iznos dohodka a da bude potvrđen ličnoj dohodarini i o skali, po kojoj se ta dohodarina prema dohodku povisuje. Vlada je htjela, da se lična dohodarina započne plaćati kod dohodka od K 1200;

zastupnička kuća bila je sa jednim glasom većine prihvatila taj predlog vlade, dočim ostali dio zastupničke kuće bio je za K 1600. U skupnoj konferenciji predložio je jedan od izaslanika gospodske kuće, nek počne lična dohodarina kod K 1400. Iza toga predloga htjeli su odaslanici zastupničke kuće da drže svoju konferenciju i držali su ju. Natezali su se jedni i drugi, sad sami, sad skupno od 4 ure po podne do jedne ure po ponoći. Složili su se i za najmanji dohodak podvrgnut ličnoj dohodarini i za ljestvicu, popustiv što jedni što drugi. Prije nego li se je stvar, ustanovljena u konferenciji, prihvatila u obim kućama, kršćanski socijali napeli su sve svoje sile kod svih mogućih činbenika, da zapriete dogovoreni zaključak. Ali je gospodaka kuća čvrsto stajala na skupnim odlukama. Konačno poslije dugog komedanja, bilo je prihvaćeno u zastupničkoj kući dne 21. janara ono i onako, kako je konferencija predstavnik obiju kuća odlučila. Bez potrebe su se i neki zastupnici južnih pokrajina izložili bili.

Time se je riješilo takozvani mali financijski plan. Od rješena toga financijskoga plana biljaje odvisno oživotvorenje već prije prihvaćene službene pragmatike, kao što je omogućeno, da će pokrajine dobivati stanovite svote od c. k. erara.

Proračunski odbor, sazvan da raspravlja proračunski provizorij za prvu polovicu 1914., sastao se je u utorak dne 18. janara, počeo je odnoena vladina osnovna prošla prvo čitanje, uz znakove česke obstrukcije. Njegova sjednica počela je u utorak o 10 uri pr. p., prekinula se od 1 do 3 ure po p. toga dana; onda se je nadaljevala cijeli taj dan, cijelu noć, cijelu srijedu dne 14. janara, cijelu noć, pak do 11 ure pr. p. u četvrtak; pretrgala se je u 11 sati, pa se nadaljuje poslije kućne sjednice tog dana, ali se je ipak morala u 2 sata zaključiti.

U ovoj dugoj sjednici proračunskog odbora, koja je trajala u sve, računav i dva pretrgnuća, 52 sata, govorili su najviše vremena česki agrarci i česki narodni socijalisti. Govorili su s obstrukcionističkim razloga, ali govorili su većinom o stvarima, koje bi morali slušati državni upravnici i ispraviti sva ona velika sta, koja se počinjaju.

U to 52 sata govorili su i sva četiri člana proračunskog odbora sa slavonskog juga, oba Slovenci i oba Hrvati. Slovenci dr. Korosec i prof. Jarc, Hrvati dr. Tresić i prof. Spiničić. Slično nije još nikad podana u jednoj sjednici tako obširna, tako temeljita, tako sveostrana slika stanja Slovenaca i Hrvata u ovoj strani monarhije, kako je to učinjeno u toj sjednici. Slika je dakako crna, kako je i crno stanje Slovenaca i Hrvata; tako da bi se morala sramiti vlada svake i najnekulturnije države Evrope. Zastupnici Korosec i Jarc slični su stanje u slovenskim zemljama, naročito u Stajerskoj i Koruskoj, Tresić stanje u Dalmaciji, Spiničić stanje u Istri. Ovaj posljednji govorio je do dva sata, dulje nego njegovi najuži drugovi, poglavito s razloga, što istarske zastupnike hrvatske ili slovenske narodnosti riedko kada zapade čast da dodju u proračunski odbor. Četno je postupak državnih i jedne i zemaljskih vlasti s druge strane, naprama Hrvatima i Slovencima, postupak u crkvama, školama, uređima, poistupak u cijelom javnom življenju. Reko je medju ostalima, da bi se noveli što se troše radi Albanije i za nju, morali trošiti za Istru, kojoj je prošle lani 100 godina, da je pripala Austriji, koja je dakle lani imala stogodišnjicu, za koju pak nije nikomu ni u snu na misao palo, da bi se proslavilo. Krivi c. k. vlade ne samo radi toga što one same čine, odnosno prepuštaju, nego i radi toga što čine zemaljske autonomne oblasti, počto cesarske-kraljevske prepuštaju

već preko 50 godina, da u zemlji tajuje bez obzira na pravo i zakon, nacionalna talijanska stranka, privoljujuć ujoj sredstva i stavljajuć se tako na stranu tlačitelja Talijana proti tlačeniim Hrvatima i Slovencima.

Pita li se za uzroke takovom postupku, to se jih nalazi, veli na svrvi govornik, glavno u „višim obzirima“, u obzirima na vanjaku politiku, u savezu Austro-Ugarske s Italijom i Njemačkom, koje ove obje klepe za Primorjem, dakle i za Istru, i koje ne dopuštaju da bude Austro-Ugarska pravedna Slavenima u obće a Hrvatima i Slovencima napose.

Na svrvi postavlja predlog, podpisan od njega, dr. Tresića, dr. Korocka i prof. Jarca, kojim predlaže, da se obzirom na postupak c. k. vlade, naprama Hrvatima i Slovencima, predje na dnevni red preko zakonske osnove, nalazeće se u raspravi, glede privremenog proračuna za dobu od 1. janara do 30. juna 1914.

Ne sjećamo se, da bi Hrvati i Slovenci tako odlučno i sporazumno, složno, nastupili proti c. k. vladi u proračunskoj raspravi kao ovaj put. Sva četvorica su kod polmetičnog glasovanja glasovali kao jedan za ovaj predlog, a glasovalo je za nj još 15 drugih članova proračunskog odbora, u sve 19 proti 29 drugih.

Kuća je držala sjednicu, oam već spomenutih, dne 22. janara, te u njoj raspravila njeke osnove. U dolnju kućnu sjednicu, onoj od 29. janara bio je na dnevnom redu privremeni proračun. Agrarni i nacionalni Česi počeli su obstrukcijom. Upisalo se jih je 37 za ried k poslovniku. Prva dvojica govorila su kraće; treći četli sata, i to neprestano českim jezikom pod predsjedanjem Talijana baruna Malfatti, koji je mirno sjedio, nit govorniku najmanje opaske učinio. Nit predsjednik Sylvester, nit konvent senora zajedno s vladom nisu znali što da čine. Zaključila se sjednica i urekla sjedeća za sjedeći dan. Ova bila je kratkoga trajanja. Trajala je od 11 do 12 sati, pak je bila prekinuta, da se usmognu povesti dogovori. Česu su zahtijevali rok za raspis labora za zemaljski sabor u Časkoj, pod devizom, ne pustimo zasjedati carevinskog vieća, dok ne znamo da će i kad će zasjedati česki sabor.

Dogovori trajali su 4 sata, ali su bili bezuspješni. U 4 sata skupili su se u kućnu sjednicu zastupnici, ministri i predsjednik. Ovaj je ozvoljen rekao, da ima još 38 zastupnika priglasenih k poslovniku, da zatvara sjednicu i da će sjedeću sazvati pismenim putem.

Sjedeći dan, dne 31. janara bilo je za sjedanje carevinskog vieća previšnjom odlukom odročeno. Tomu je sledila: caraka odluka, kojom se je provizorni proračun na temelju § 14. proglašio za dobu od 1. janara do 30. juna 1914.

Cijeli mjesec febrar pak do 4. marta ostao je parlament odročeno; a u to vrijeme radili su mnogi sabori. Za dan 5. marta bio je previšnjim plemenom parlament opet sazvan i počeo u 11 sati svoje zasjedanje u jako teškim političkim i parlamentarnim odnosima.

Pogled po Primorju Puljsko-Rovinjski kot.

Perota u Rovinju sudi još uvijek hrvatske obtuženike pomoću tumača. Prosloga čedna započelo je na okružnom sudu u Rovinju takozvano proljetno zasjedanje. Medju obtuženicima nalazi se na žalost i naših nekih seljaka, koje je nesreća dovela na obtuženiku klupu.

Te nesretnike ne tuži državno odvjetništvo jedino u hrvatskom jeziku, kako to zakon propiše, niti im sude porotnici Hrvati ili viešti hrvatskom jeziku. Te ob-

tuženiko izpituje predsjednik pomoću tumača proti jasnom slovu zakona i na temelju njihovih izvaja tumačem protumačenih bivaju sudjeni. Oni dakako ne razumiju onoga, što tumač porotnicim i sudbenom dvoru kaže, pak se možo dogoditi, kao što se baš pred onom porotom dogodilo, da je tumač podao posve krivo tumačenje.

Proti uporabi tumača kot porotnih rasprava u Rovinju pisali smo već toliko, da bi se već bio morao skloniti i predsjednik okružnog suda i državni odvjetnik i svi savjetnici suda, da se već jednom toj nepravedi doskoti i zakonu zadovolji. Mi prosvjedujemo još jednom najodlučnije proti uporabi tumača kod porotnih rasprava sa hrvatskim obtuženicima u Rovinju.

Dignuta zapljena. Kao da nebi bilo dosta huckanja proti čestitom sucu dru Markoviću u onom, što je neki dan oblati pripustila u ovdješnjem Jornaletu, rovinjski je okružni sud dignuo i zapljenu onog malog diela članka, koji je bio zapljenjen.

U utorak 3. o. mj. donio je Jornaletu odnosnu odluku i obrazloženje. Ovo posljednje je po prilici kao da rečeš: Kada je polijaja puljska dopustila, da se tiska sva ono što je dopustila, mogla je i ono drugo, što je zaplenila. A sve skupa, da je dopuštena kritika javnoga djelovanja jednoga suda. Zapamtiti ćemo ovo umovanje rovinjskog sudišta i ako obavlja u ovom slučaju, znati ćemo ga porabiti do malo vremena.

Dvorana za javno dražbe. Početkom febrara ove godine otvorena je na c. k. kotarskom sudu u Puli dvorana za javne dražbe. Ista se nalazi u sgradi suda prizemno lijevo od glavnog ulaza. Javne dražbe zapljenjenih stvari obdržavaju se redovito svake srijede i subote, a ako stvari ne bivaju rasprodane nastavlja se dražba i slededeih dana. U toj dvorani namješten je sudski oficijal Bartul Sullina, koji upravlja dražbom i podjeljuje strankama potrebite informacije.

Već u početku opaža se kako je od velike potrebe bila jedna takova dvorana toli s gledišta da se roba tu dobro pohrani i ne pokvari ili izgine, kolli s gledišta prodje, da ne padne u ruke kojekakvih spekulanata u bezicenu, što će doći u korist vjerovnika i dužnika.

Marnim zauzimanjem sudskog predetojnika g. savjetnika Perudića preuzela je uzdržavanje te dvorane država.

Glasilo primorskih tipografa i naše pokrajine. Nedavno donasao je list primorskih tipografa „Il Risveglio“ više puta vrlo debelim i podcrtanim slovima natuču, kojim je upozorivao tipografske organizacije u kraljevini Italiji da budno pazte te nijedan kolega iz Italije ne dodje u talijanske provincije Austrije u dobu spora izmedju njih i vlastitika tiskara (... a vigilare attentamente accioché nessun collega si porti nelle provincie italiane dell' Austria ...)

Postovano glasilo i naših slavenjskih tipografa mislilo je pod talijanskim pokrajinska Austrije Dalmaciju, Istru, Trst i Goricku. Niti čitali a ni čuli nismo do sada, da bi koji od slavenjskih tipografa, koji takodjer plaćaju taj list, bio prosvjedovao proti toj uvriedi svog vlastitog čuvstva, da glasilo, koje i oni plaćaju, nazivlje njihovu rodjenu zemlju talijanskim pokrajinom. Ako te naše talijanski kolege pod krinkom internacionalizma utapljaju u talijanski nacionalizam, svako ko to prelazi i najširu mjeru kolegijalnosti, da se preko toga prelazi mukom. Zar i talijanski kolege smatraju svoje slavenjske kolege scavima da samo plaćaju doprinose i od njihove milosti rade i žive. Dosta žalostno po naše!

Javna zahvala. Potpisana je uprava primila od Podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda i od „Hrvatske Čitaonice“ u Premanturi po 15 K, kao pripomoć za

predređeje dječje zabave. Uz to pretplatila je Podružnica ovu školu na 5 istisaka „Mladog Hrvata“ i darovala njoj 12 lijepih knjiga za dječju knjižnicu. Podružnica je tek pred nekoliko mjeseci osnovana, te je u to kratko vrijeme pokazala lijep napredak i čvrstu volju za širenje prosvete, a marljivi odbor jamči da će istim načinom i nastaviti svoj plemeniti rad.

Potpisana se uprava gore spomenutim društvima ovime javno najljepše zahvaljuje.

Uprava pučke škole
Premantura, dne 2. III. 1913.
Jos. Lukež. privr. upr.

Iskaz prinosa na zabavi družbine podružnice u Medulinu. Primitljeno preko ulaznice odnosno poktom: Po K 10: Po-služnica Medolin, Dr. Zuccon, Laginja, Brumjak, Baričević, i Kirac Brioni; po K 7 Čit. Vinkuran; po K 5 Mihelić, Mar-dešić, Matejčić, Marac, Čit. „Zora“, Dr. Stanek, i Spiničić; po K 4 Fajdija; po K 3 Dr. Ciotti i Lj. Bačić; po K 2 Dr. Jelusić, Dr. Rajčić, Skrbec, Radošević Alf. Gregorić, Pečarović, Kamenarić, Kirac Stij., Slihović, Pavić, Turković, Iveda, Vlašić i Lorenčin Šišan; po K 1 Lukež. Ukupni primitak K 286-80; izdatak K 37-84, po tomu čisti dobitak K 249-08. Svime se najljepše zahvaljuje — Odbor.

Iz Štinja na kod Pale. U subotu, dne 7 tek. mjes. oko tri sata poslije podne, predvodio je naš tamotnji župnik jedan sprovod iz Padula u Štinjan.

Kad bismo na putu blizu tvrđave Kattell, došli iz nas jedan Speditions-motor i bez ikakvog obzira prema tom žalosnom religioznom činu po dva puta pomereti i rasbi red, i postavi strah i trepet u prisutnima koji pratise sprovod, a bijaše ih oko 50 osoba.

Nosioći mrtvačkog lijeza za malo da ne posrnuće i ne bacise na tle.

Na opomenu župnika konduktora motora c. k. Artillerie-Zugs-Depota ne htjede stati, pa i gospodin župnik morade brže bolje u jednu jamu jer česte uska, da ga motor ne zgusne i tako učinise i svi ostali. Čudo veliko da nije nitko nastradao.

Zato najodlučnije protestiramo protiv takovog nekorektnog bezobzirnog i neljudskog postupanja i ponastaju zapovjednika dotičnog konduktora tog motornog vaza za vrijeme našeg religioznog čina. — Očevidec.

Koncert Čitaonice u Puli. Kako donasjemo, prijeduje Čitaonica u Puli dne 21. t. mj. jedan veliki Koncert u dvorani Narodnog Doma. Upozorujemo već sada naše rodoljube na taj koncert i pripominjemo, da se za taj koncert marljivo vježba pjevački zbor.

Potanji raspored toga koncerta doniet ćemo u budućem broju.

Krčki kotar

† Miho Radić. Dne 1. marča tek. god. umro je u Malinskoj čestiti i vriedni naš rodoljub Miho Radić u dobi od 70 god. Vriedni pokojnik stajao je neprekidno i nepokolebivo u prvim narodnim redovima u onim stranama i neustrasivo branio narodnu čast i prava još onda, kada je ova obćina stajala u protivničkim rukama i kada je Malinska bila poplavljena protunarodnim duhom. Preko 30 godina bio je predplatnikom i marljivim čitateljem našega lista. U pravom narodnom duhu odgojio je svoju djecu, od koje dvojica šire kao učitelji narodnu prosvjetu u mladjanna srca našeg pomladka a dvojica kao dobri gospodari i čestiti narodnjaci služe rodu na čast.

Bila lahka zemljica i pokoj vječni ovom čestitom rodoljubu!

Sirite „Našu Slogu“.

Glavna godišnja skupština „Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“

U četvrtak dne 5. marča u 10. sati u jutro obdržavala se je u Pazinu godišnja redovita glavna skupština »Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri«. Dvorana pazinske čitaonice bila je prepuna naroda iz svih i najzabitijih krajeva Istre, koji su došli na tu skupštinu.

Točno u 10 sati otvorio je skupštinu predsjednik društva dr. Dinko Trinajstić veselo se, što je na skupštinu pristupilo toliko naših ljudi iz svih krajeva Istre. Pozdravlja prisutne zastupnike na carevinskom vijeću dra M. Lagioja i prof. M. Mandića, bivše zemaljske zastupnike, svećenstvo, učiteljstvo i narod. Nar. zastupnik prof. Vjekoslav Spinčić i načelnik Kasta K. Jelusić, zapriječeni bolešću ne mogu prisustvovati današnjoj skupštini. Spominje teške časove u kojim se nalazimo, tekako je svi dobro shvaćamo svjedoči i ova skupština, koju ste ovako brojno posjetili. Na zadnjoj skupštini iznesena su nova pravila našeg Političkog društva, kojima je vlada pravila neprilike, te ih istom uz neke preinake uz utok na ministarsko vijeće potvrdila.

Naš politički život počeo je s malim brojem članova, dok danas gledamo pomnožane redove članova političkog društva. Ako se je i broj dobrano pomnožio, ipak još ne odgovara broju našega pučanstva, jer dok Talijani zauzimaju znatnu manjinu u Istri, njihovo političko društvo broji mnogo više članova. Nije ni čudo, jer su oni po gradovima okupljeni, pak im je organizacija mnogo lakša, do dogovora i sastanaka dolaze vrlo lahko, dok je naš narod razrisan po selima, pak mu nije tako lahka organizacija. Sada pak, kad se Političko društvo organiziralo, to će po svojim mjestnim odborima i pouzdanicima tako i življe djelovati. Naša organizacija neka upre sve sile, da i brojem dostignemo i prestignemo Talijane, da time polučimo onu svrhu, koju si je društvo postavilo.

Pozdravlja za tim vladinoga zastupnika g. Mrakovčića; zastupnike štampe, te zaželiv najbolji uspjeh današnjem vijećanju, predaje riječ tajniku g. Stihoviću, koji čita zapisnik zadnje skupštine, na kojoj se je prihvatilo nova društvena pravila.

Pokto nema nikakve primjedbe na zapisnik, prelazi se na izvješće o prošlogodišnjem radu Političkog društva.

Izvješće tajnika.

Raspust zemaljskog sabora.

Pristupajući danas pred ovu slavnu skupštinu, da podam kratko izvješće o djelovanju »Političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri« kroz lanjsku godinu, da navedem koju o općem našem političkom položaju, osvrnut ću se najprije na najnoviji događaj, koji se je zbio u političkom našem životu.

Dogodilo se je naime u Istri ono do česa je moralo već davno doći: istarski zemaljski sabor, izabran godine 1908, nije nikada mogao da radi, i to radi krajnje nepopustljivosti vladajuće talijanske liberalne stranke, radi nečuvenog njezinog fanatizma, tako da se je napokon i vlada, ta vječna štitičnica naših Talijana, našla prinukanom da raspusti sabor, što se je dogodilo dne 30. januara ove godine.

Novi izbori za zemaljski sabor.

Kao što je već službeno javljeno, novi će se izbori za zemaljski sabor obaviti tekom mjeseca juna ove godine.

Biti će naša dužnost, da preko naših članova, preko naše organizacije, uredimo potrebno te nas ovi izbori ne nadju nepripravne, jer će po svojoj prilici ovi izbori biti žešći od ikada prije, te će se sa protivničke strane svom silom raditi o tome da nam se otmne i koji naš kotar, priznatim takvim već i u samom prvom kompromisu sa Talijanima, koji su kompromisa naši protivnici bezbroj puta pozgazili.

Još veća borba od samih izbora, čekati će pako izabrane zastupnike u saboru. Nego tvrda je u nama vjera, da kao što do sada, tako ni ti od sada unapred, neće izabrani narodni zastupnici pustiti s vida narodne interese, te da će ih u svakom koraku voditi ona razboritost i odlučnost, kojom su zvali dosadašnji hrvatsko-slovenski istarski narodni zastupnici braniti interes i čast naroda, koji je njima povjerio svoj glas.

Praporučame već sada, da se u svim pitanjima, tlučidih se izbora, sa strane naših izbornika, drži što veći moguć zapt, jer samo složnom i organiziranom silom, moći ćemo suzbiti ljute navale protivnika.

Političko društvo, odnosno izborni odbor, razviti će svoj bojni barjak, a na njemu će se nalaziti imena naših kandidata. Do proglašenja istih slobodni je svakomu bez ikakva obzira reći svoje mišljenje, a od proglašenja istih, njihova imena prolaze u drugi red, a glavna nam misao mora svih voditi, da se borimo za jedno načelo, za jednu plemenitu stvar, a to je: za ravnopravnost našega naroda hrvatskoga i slovenskoga imena u Istri, sa talijanskim dijelom pučanstva ove pokrajine.

Osoba Petra ili Pavla ne smije biti nikomu zaprijetkom, da se ne bori sa svim svojim silama. Inače bi dao dokaz slabe svoje narodne svijesti, nikakvog shvaćanja ozbiljnog položaja u kojem se nalazi naša Istra.

Takvih Hrvata i Slovenceva neće sjegurno biti u Istri, te se zato podpunim pravom nadamo, da će izbori za zemaljski sabor u ovoj godini 1914. biti slični onom narodnom plebiscitu g. 1907., kad se glas o hrvatsko-slovenskim pobjedama odjeknuo daleko preko granica Istre.

Premda nismo proroci, držimo ipak da se nećemo prevariti, kad utvrdimo, da lice budućeg istarskog sabora neće u nacionalnom pogledu biti mnogo različito od netom raspuštenog sabora. Radi još uvijek nesavršenog i protidemokratskog izbornog reda, većina pučanstva Istre biti će zastupana od manjine zastupnika i obratno, dok bi sa izbornim redom, odgovarajućim zahtjevima pravdnosti najjednom pala umjetna saborska većina.

Opći pregled.

Dozvolite mi ovdje, da se u par riječi osvrnem na naš zemaljski sabor, čija je povjest za naš narod, odnosno za naše zastupnike, povjest mučeništva.

U prvim godinama ustavnog života, teškom je mukom naš hrvatsko-slovenski narod mogao poslati u sabor četvoricu zastupnika. Bili su to prvi vjesnici narodnog značaja Istre, prvi svjedoci, da je potpuno netaštito tvrdnja o isključivom talijanstvu Istre.

Tekom godina, usljed silnih borba i velikih žrtava, otimao se kotar po kotar protivniku, te je tako broj naših zastupnika bio narasao na devet, dok su ih još uvijek protivnici imali 21.

Dne 21. avgusta 1883. progovorio je naš sada osjedjeli narodni vođa gosp. dr. M. Lagioja, prve hrvatske riječi u istarskom saboru — uz divlju viku i buku saborske većine i razuzdane fakinaže na galerijama.

Bila je to vika i buka slična onoj, koju podigoste Latini oko godine 800 po Kr., sakupljeni na velikom sastanku u Rižanu, na kojem sastanku jednoglasno odlučite, da se istarske Slavene imade — vanka baciti!

Kao što tadašnja odluka svemoćnih gospodara Istre nije se ipak nikako dala ostvariti, te su se Slaveni sve to više širili po Istri, tako diti ona divlja vika, kad su čuli prve hrvatske riječi u istarskom saboru, nije imala nikakav uspjeh. Hrvatska se je riječ sve to više širila, sve to više orila saborskom dvoranom, te nije daleko vrijeme, kad će imati u saboru ono mjesto, koje joj ide po broju hrvatskoga i slovenskoga našega naroda u ovoj pokrajini.

Poznata vam je gospodo sasna dobro slavna godina 1907., kad se je naš narod onako divno, neočekivano, ponia u izborima za carevinsko vijeće. I ono je jedan mali dokaz, što sve nebi taj narod postigao, da se promieni današnji izborni sistem, u smislu pravice za svakoga, kao što se je donjelo promjenio za izbore za carevinsko vijeće.

Ti su krasno uspjeli izbori morali imati svoj upliv i na izborni red za pokrajinski sabor, te se je nakon dugih pregovora i uplive vlade, premda je bilo protivnosti i sa hrvatske strane, došlo do sadašnjeg izbornog reda, koji ako i nije za nas podpunoma povoljan, ipak je manje slabiji od prvaijnega. Po tom smo zakonito imali u netom raspuštenom saboru 19 hrvatsko-slovenskih zastupnika, dok su ih Talijani imali 25. Dobili smo također dva prisjednika u zem. Odboru, dok je prije, i to ne uvijek, bio samo jedan naš prisjednik. Dobili smo i ojeke garancije, da saborska većina neće moći u važnim raznim pitanjima majorizirati tako lahko saborsku manjinu.

Ovi su se zemaljski izbori vršili god. 1908. Od tada su naši protivnici izgubili sasna glavu. Utekli su se svim mogućim nezakonitostima, prekršili bezbroj puta zadanu riječ, a vlada ne samo da se tom nije uprta, već stočki slegla ramičima; te pustila da stvari teku dalje.

Očutili smo tada bjelodano, da u tom ponašanju Talijana mora da bude jedan moćan mig odzgora, mig koji se je odnašao na nečuveno pačanje vlade sujedne kraljevine Italije u naše unutarje istarske prilike, kako su to čisto i bistro izrazili naši zastupnici, kad su pitali vladu neka im javi, koliko utjecaja ima Italija na naše istarske prilike. Naravski austrijska vlada nije dala nikakva odgovora, a neće ga dati ni u buduće. Doznati će se ipak kasnije, kad se vremenom objelodane memoari kojeg današnjeg talijanskog državnika, kako no se pred nedavno objelodanilo memoare talijanskog ministra predsjednika Crispia, te doznalo za sve njegovo rovarenje proti istarskim Hrvatima i Slovincima, u kojoj je nedostojnoj hajci bio pozvao na pomoć čak i — nje-mačkog cara!

Istarski sabor biran god. 1908. sastao se je malo puta. Zadnji put sastao se je dne 28. oktobra 1910. kad su hrvatsko-slovenski zastupnici bili prisiljeni da silom spriječe nove teške povrede, koje su Talijani htjeli počiniti našem narodu na štetu.

Od onoga dana vrata istarske sabornice su zatvorena.

Sada evo stojimo pred novim izborima.

Rad političkoga društva.

»Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri«, potpuno svjesno borbe koja nas čeka, borbe koja bi nam mogla donijeti koju pobjedu, barem moralnu i ako ne materijalno vidljivu, ali mogla bi nam donijeti također i koji poraz. Zato se je Političko društvo pobrinulo te je poduzelo više koraka oko što čvršće organizacije društva, oko sakupljanja narodnih sila, da se čim bolje moguće pripravimo, kad se naši protivnici, svom silom i golemim novcem bace na agitaciju oko našega naroda.

Političko društvo imalo je lanjske godine 18 većih i više manjih sastanaka širom cijele Istre. Naš rad je išao za tim da se broj članova pomnoži — ne samo članova na papiru, nego onih koji znadu izvršiti svoju dužnost. Nastojali smo i nastojimo, da se teškim sastajanjem društvenih pouzdanika po raznim občinama raspravija i promiče politička, poslovna i gospodarska pitanja, u smislu novih društvenih pravila, da se drži budnu narodnu svijest, pobudjuje zanimanja za javna pitanja, da se narod uzgaja, jer samo takav načelnik ovoj pravi granitni temelj svakom napretku.

Zalibože naše se nade nisu uvijek obistinile. Našli smo istina lijepi broj radnika na narodnom polju, koji su se uzprkos njihovim drugim zvaničnim poslovima, posvetili i radu oko političkog društva, ali i našli smo na njekeje, koji su dužni da po svom položaju, po svojim sposobnostima, drugim predujče, dočim od njih nam je bilo malo koristi. Našli smo na poznatu indolenciju kod nekkih naših ljudi, na razne neumjerne napadače, koje su litjele da budu kritike.

Zabolila nas je više puta duša, kad smo opazili brateke razmirice u njekejim izloženim mjestima, koja nužno zahtijevaju slozan rad, te nam je teško bilo, kad smo opazili, kako se protivnik smije nad našom neslogom i kako pomno po hrvatskim novinama traži, ima li gdje traga našoj neslogi — a zalibože bilo je i hrvatskih novina, koje su više puta primale i objelodanjivale mnogo toga, što je bilo samo dostojno uredničkog koša, jer je bio plod časovite bratske mržnje.

Političko društvo nastojalo je da po mogućnosti odstrani zlo, te mu je djelomice uspjelo, a u budućem nadamo se boljemu. Istina je, da se niti Talijani ne mogu pohvaliti, da je sve kod njih u redu, nego razlika između naših i njihovih prilika je ogromna. Oni imadu aukno i škare u svojim rukama, te treba mnogo složne borbe a naše strane, da im tu svemoć otmemo.

Na spomenutim sastancima bile su prihvaćene razne resolucije općenite i specijalne važnosti za pojedine krajeve. Sve su te resolucije bile javljene kompetentnim faktorima i objelodanjene u našim novinama, te zato nije treba, da vam ih ovdje opetujem.

Popunibeni izbor u Puli i u X. gradskom okrugu.

Dne 15. maja 1913. vršio se je popunibeni izbor zem. zastupnika u Puli, za mjesto ostalo prazno usljed odstupanja zastupnika Ritossa, a dne 16. novembra 1913. obavio se popunibeni izbor u X. gradskom kotaru, na mjesto ostalo prazno smrću zastupnika Cleva. Ova su dva ko-

tara u tudjim rukama. Političko društvo nije sudjelovalo u ovim izborima. Sa hrvatske strane sudjelovao je ipak samo za afirmaciju privremeno osnovani hrvatski izborni odbor, te su naši u Puli afirmirali imenom hrvatskog kandidata gosp. dra L. Scallera, odvjetnika u Puli, a u X. gradskom kotaru imenom gosp. Ant. Bertosa, trgovca u Pazinu. Hvala hrvatskim glasovima u Puli, onemogućen je izbor najjučeg našeg protivnika talijanske liberalne stranke, te je izabran socijalista.

Za reciprocitet hrvatskog sveučilišta.

Svijestno velike važnosti pitanja reci pročitete hrvatskog sveučilišta u Zagrebu sa ostalim sveučilištima. Političko društvo rado se je odazvalo predlogu općinskog zastupstva Buzeta, koje je prvo u ovom pitanju poprimilo odgovorne resolucije, te se je predložilo svim našim hrvatskim i slovenskim općinama, da i one složno dignu svoj glas, što su već skoro sve naše općine učinile, a javlja se o tom pitanju i naša posestrima Dalmacija, preko svojih obćinskih zastupstva.

Za hrvatske pučke škole.

Političko društvo imade u svojim pravilima i brigu za prosvjetne potrebe našega naroda. Najveća prosvjetna potreba našega naroda jesu pučke škole u materinome jeziku. Mi se žalimo nalazimo naspram Talijanima u veoma slabim prilikama. Oni su puzi svega, usabijevali sa školama sa svim mogućim luksuzom, te već odavna traže i najveći naukovni zavod: Sveučilište, i to ne u kakvom talijanskom gradu, nego u onoj kozmopolitkoj oazi, usred slavenskog mora, u gradu Trstu. Dok se Talijani razmeću silnim novcem i sa njihovom «Legazione» u samu svrhu odnorođivanja našega naroda, dotle se mi moramo zubina i noktima boriti za kakvu malu pučku školu, te se za te škole moramo i privatnim sredstvima preko naše velezaslužne Družbe sv. Cirila i Metoda skrbiti. Družba čini sve što može, a ipak moramo tužnim srcem gledati, kako se na hiljade naše djece nalazi još uvijek bez svojih škola, te ili moraju polaziti tuđe škole ili nemaju uopće nikakve škole.

Političko društvo se je više puta zauzelo za škole, bilo u dopisivanju sa našom Družbom i školakim oblastim.

Vapaj za komesarijatom.

Pogubnost sistema, koji vlada u Istri, te daje Talijanima svu moć, prišlo je našeg veleslužbenog nar. zastupnika i delegata gosp. dra M. Laginja, te je pred nedavno dignuo svoj glas i pred samom Krunom, našim hrvatskim kraljem Frajom Josipom I., kojemu je predložio, da se današnjem teškom stanju Istre mora učiniti kraj, pa makar bilo to i pomoću jednog poštenog komesarijata.

Regni u koliko se čuje, da je ovaj pozitiv odličnog našeg narodnog borca na najvišem mjestu imao svoj uspjeh, jer kako se čuje, Vlada bi se izjavila, da se naši Talijani moraju sporazumjeti sa Slavenima na temelju pravednih uvjeta. Ako je tome tako, naši će Talijani, koji su bez višnje pomoći pravi slabici, morati popustiti i svojem dosadašnjem nečuvanom postupanju.

Bilo kako bilo, na nas je rad, da slijedimo započetim putem, a nama su istina i pravica, a te moraju na koncu konačno pobjediti.

Prigodom vapaja dr. Laginja, uzvrpilo se sa Talijanima novice te su se tobože zgrale naš tim Laginjevim riječima.

I zbija tko neki u duši poznao naše protivnike skupo bi ih prodao: Mi priznajemo da je uopće govoreći komesarijat jedno zlo, to je korak natrag, to je povratak ka absolutizmu. Nego prilike u Istri su se tako bile razvile, da i to samo

zlo u sebi bilo bi za Istru jedno dobro, jer mi de facto imademo već 5 godina komesarijat u Istri, ne komesarijat sa državnim komesarom na čelu, već još težih komesarijat talijanske liberalne stranke, koja u zem. Odboru imade glavou riječ.

Potreba pomoći.

U teškoj našoj narodnoj borbi treba nam mnogo ne samo moralne nego i materijalne pomoći. Političko društvo računa jedino na svoje članove, te moramo žalibože priznati, da imademo još dosta članova koji nijesu točni u isplati odgovorne članarine, koja malena u sebi, ipak kad ju plaća velik broj članova, daje mogućnost da se razrije veću društvenu djelatnost.

Razmjeric između nas i Talijana u novčanom pogledu je za nas veoma nepovoljno. Oni imadu u njihovim rukama pokrajinsku blagajnu, od koje padaju veći komadi za njihove pristale a tekar sitne mrvice za naš narod, i to usljed silnih moljaka. Oni raspolžu sa ovedim i bogatijim općinskim blagajnama, u mnogim općinama koje bi po broju pučanstva morale biti u hrvatskim ili slovenskim rukama. Povrh toga javna je tajna da oni dobivaju ne samo moralne nego i materijalne pomoći iz vana, iz susjedne Italije. Lanjske smo godine čitali, da je jedan nepoznat talijanski rođoljub (ima se čitati talijanska vlada) dao društvu „Dante Alighieri“ tri milijuna lira pomoći. Poznato je da je to društvo u svezi sa Legom a ova se raznim političkim društvima naših protivnika. Moramo nadalje uvjeriti da Talijani imadu svoje bogate kredite u Trstu, te da je darežljivost Talijana mnogo veća od naših ljudi. Talijani u svoje mračne svrhe, za ofenzivnu borbu troše onim oduševljenjem kojim bismo morali mi trošiti za našu defenzivnu borbu. Sam grad Trst skupio je lanjske godine za njihovu Legu oko 250 hiljada kruna, dok je naša Družba dobila iz svih hrvatskih zemalja tekar oko 155 hiljada kruna!

Što Talijani daju u njihove političke svrhe, to oni mudro preučuju, na svaki način dotične svote moraju biti ogromne.

Dao Bog da bi ovakva talijanska darežljivost uplivala na naše imućnije ljude, te neka polože obilati dar domovini na oltar preko raznih narodnih društava, u ovoj izloznoj istarskoj zemlji, među kojim se društvima nalazi i našo Političko društvo, koje upravo sada u oči izbora treba nužno obilatu pomoć, ne za kakovu objesnu stranačku borbu, nego za prepotrebnu borbu za narodni opstanak, za najidealnije svrhe, koje se mogu zamisliti.

Istini na čast mora se priznati da je talijansko pučanstvo Istre bolje novčano situirano od našega naroda, a tomo valja tražiti uzroka u prošlosti, kad je sav novac, a va moć bila usredotočena u rukama Talijana a naš narod im je bio bespravan rob.

U zadnje su doba nastale i teške novčane krize među našim narodom i uopće cijelom monarhijom, a te su krize prozročene najviše «mudrom» politikom, koju naši vlastodršci u Beču vode, na udivljenje cijeli civilizirane Europe. One politike, koja stoji na bezbroj milijuna porozovnike monarhije i silnih drugih nezračuljivih šteta u trgovačkom pogledu, i to sve za ljubav jedne divlje zemlje, koju se hoće silomice da prikaže kao neodvisnu državu, slavne Albanije, odnosno iz mržnje prema pobjedonosnim osvetai cima Kosova.

Iskustva pobjeđaj na granici.

Možda će ipak ova pogubna politika, ovo neuhvaćanje velikog, životne važnosti jugoslavenskog pitanja u habzburškoj državi imati i svoje dobre posljedice, jer se dolazi svako to da dotičnike uvijek škodi, a povijest nas moogćem uči.

Tvrdu imademo vjeru u bolju budućnost našega naroda, postane li on svestrano svjestan svoje važnosti i jakosti; uoči li bistro gdje mu se snuje o glavi i gdje mu je spas te krene li odlučno i složno po ovom posljednjem putu.

Obzirom na to, moramo uložiti sve svoje sile, da čim jače moguće ojačimo naše redove u Istri, gdje kao na granici naši se narodni interesi jače kose sa onimi inorođnog življa te nastojmo da povratimo Istru u njezinu naravnu kolektivnu te ju pridignemo iz današnjeg teškog stanja ropklojice talijanske liberalne stranke.

Čim će jača biti ova naša Istra, tim ćemo mirnijom dušom poći u susret našoj budućnosti, te će i ostali dio naše domovine biti jači, biti zaštićeni.

Zaključna riječ.

Na rad dakle braćo. Na okup svi oko Političkoga društva. Budite njegovi članovi ne samo riječju, već i djelom-plaćite redovito vašu članarinu, radite na temelju pravila političkoga društva. Pravila sama po sebi su mrtvo slovo, pozvani ste vi svijetloji Hrvati i Slovenci Istre, da tomu mrtvom slovu date život. Češće se sastajajte, dogovarajte se, širite narodnu svijest, tamanite nezlogu, jer je to naš najveći neprijatelj. Polje rada je ogromno, svaki po svojim silama može samo ako hoće da nešto radi, bez da se zato javljaju osobnosti, koje su prava kuga u narodnom radu.

Držimo se čvrsto i sjedajmo se uvijek poučene priče čarokog kralja Svatojpluka, koji je u priči sedmero svezanih šiba, dno svojoj djeci pouku što sve može da slova postigne, jer samo: Slogom rastu male stvari a nezloga sve pokvari.

Iza toga prelazi skupština na izbor članova u društveno vijeće, koji ujedno tvore odbor Političkoga društva (vidi o tome višit pod naslovom novi odbor Polit. društva pod kot. Pazin).

Predviđeno je već u pravilima, da u društveno vijeće spadaju sudanji i bivši nar. zastupnici, sudanji i bivši načelnici, predsjednici korporacija te predsjednici najstarijih i kotarskih pučanstvskih zbora. Predsjednik stavlja na glasovanje, da li će se pojedince ili en bloc glasovati za predloženike. S razloga, što bi pojedinačno glasovanje odviše zateglo, predlaže g. Valentić, da se glasa u en bloc. Prijedlog se prima i skupština glasa u en bloc za predloženike.

Buduć da se u toj stvari ne javlja više nitko za riječ, prelazi se na eventualija.

Javlja se za riječ dr. Laginja. (Živahno klicanje Laginji).

Dr. Laginja hoće da pripovjeda nekoje stvari, koje valja da svi znamo, te rad kojih ne smijemo ostati indiferentni. Imamo mjesto gdje vlada talijanska politika — a plaća hrvatski puk. Vodnjani je talijansko mjesto. Pod sudbeno okružje vodnjansko spadaju mnoga čisto hrvatska mjesta, u kojima bi na prate prebroj talijanske pristale. Dosele se je u uređima uređivalo samo talijanskim jezikom. Otkada pak je ondje sudac g. Eugen Marković, vode se zapisnici u onom jeziku u kojem stranke govore.

Taj sudac je u Divičima poučio ljude, kako moraju tražiti pravo za svoj jezik svagdje i na svakom mjestu. U drugom je opet mjestu tumačio svrhu i potrebe škole te im preporučio, kako će sami pribaviti potrebitu zgradu zato i zahtijevati škole u materinome jeziku. Vodnjanci su običavali za bilo kakve, pa i najmanje procjene slati svoje procjenitelje i u najudaljenija mjesta, te spremali svoje dijete u žep. Sudac Marković je jednaki pravom u jednom slučaju pozvao u Vodnjani procjenitelja iz Krnice. Općina je vodnjanska digla pritužbu na apel u

Trstu, te tražila, da se Markovića mora „assolutamente“ maknuti iz Vodnjana.

Kod takovih činjenica ne smijemo stati hladnokrvni, već treba da i mi dignemo svoj glas, te protestiramo na ovakovo postupanje talijanske općine. Kad sudac Marković ide na stonju, pak ako u čemu pouči našega čovjeka, odobravamo. Time ne uzima Talijanima ništa, a ako su oni običavali onako po svom nepravdom običaju procjenjivati, pokazao im je sudac jednim primjerom, kako je to nepošteno. Oni su tijekom godina toliko nepravedno činili, a zbog ovog jednog slučaja su digli svoj glas i traže njegovo premještenje.

Kako su oni digli svoj protest na apel u Trstu, te zahtijevali njegovo premještenje, tako treba da barbanaka općina učini u prilog suca Markovića. Gdje nije općine u našim rukama, neka kmeti sabere potpise, te odatlaju na apel u Trstu, sa zahtijevom, da sudac Marković mora ostati „assolutamente“ u Vodnjanu.

Pitanje jezika, je pitanje našeg narodnog opstanka. Kad pitamo pravo svoga jezika, ne pitamo od nikoga ništa, već pitamo ono, što je naše i tu moramo stati svi jedan uz drugoga složno kao jedan.

Predlaže ovu resoluciju: *Političko društvo sa Hrvata i Slovenca u Istri, skupljeno na glavnoj skupštini u Pazinu danas dne 5. marta 1914. izjavlja, da se prigodom predstojećih izbora za zemaljski sabor Istre društvena uprava imadu zauzeti za to, da hrvatski-slovenski narod naše zemlje bude izabirao samo takove zastupnike, koji budu nepokolebivo stajali na našemu, da se u pogledu porab našeg jezika u saboru, zemaljskom odboru i u svim autonomnim uradima i ustanovama Talijanima nikako ne smije popustiti.*

Dr. Počić se javlja za riječ, te popušta ovu resoluciju, već, da se u nikakvom pogledu ne smije ni za dlaku popustiti, te traži, da buduć zastupnici ne smiju ni u jeziku ni u kojoj drugoj stvari ništa popustiti, već boriti se svim silama za povemašniju ravnopravnost.

Dr. Laginja prihvaća ovaj dopunjak.

Dr. Trinajstić predsjednik, predlaže, da se skupština izjavi za protest proti postupku općin. glavarstva u Vodnjansku Skupštinu odlučno protestira proti postupku općine Vodnjanske.

Predsjednik stavlja resoluciju na glasovanje, koji skupština jednoglasno prihvaća.

Za tim se javi za riječ g. Petar Mežulić te iznaša nekoje stvari o preman turskoj školi i župniku Mattichu — pak g. Međoš, predsjednik Kmečke zveze o odnosaju Slovenca u svezi Političkoga društva. Jedno i drugo će biti predmet rasprave u društvenom vijeću.

Buduć se već nitko ne javlja za riječ, predsjednik spominje, da ćemo po svojoj prilici imati i u ovoj godini ne samo izbore za pokrajinski sabor već i za carevinsko vijeće, te preporuča svima, da složnim silama porade za predstojeće izbore, koji će biti žestoki, još i više nego li koji do sada. Pozdravlja i skupljene zaključuje vijećanje.

Oduševljenje se nije moglo proizvesti već je kao iz jednoga arca proizšla naš himna »Lijepa naša domovino«, koju je cijela skupština stojeće odpevala.

Poslje podne sastalo se na vijećanju društveno vijeće, o čemu donatamo vijest na drugom mjestu.

Za predstojeće izbore za zemaljski sabor Istre treba svaka općina imeniti izabranika sa godišnjim porezom (Skup. I. 34) i Popis glasanja (Skup. I. 76) Te tiskanice drži na skladištu tiskara Laginja i dr. u Puli.

Pažinski kotar

Novi odbor političkog društva za Hrvata i Slovence u Istri. Na sastanku društvenoga vijeća „Političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri“ održanom dne 5. marča ove godine u Pazinu bio je izabran novi odbor istog društva. Javljamo imeva svih izabranih odbornika, a to jesu: Predsjednik: Dr. Dinko Trinajstić, odvjetnik, Pazin; Odbornici: Červar Dr. Gjuro, odvjetnik Volosko, Janko Ante, svećenik, Pula, Kurelić Dr. Šime, odvjetnik, Pazin, Laginja Dr. Matko, odvjetnik, Pula, Prudan Dr. Ivan, odvjetnik, Pazin, Šušelj Milko, župnik, Klanec, Štoković Liberat, župnik, Sveti Petar u Šumi, Valentić Josip, nadučitelj, Sveti Anton kod Kopra, Zuccon Dr. Ivan, odvjetnik, Pula. Zamjenici odbornika: Fabijanić Mate, kapelan, Kaidir, Brnolić Ivan opć. tajnik, Buzet, Frankola Prof. Franjo, Pazin, Gerolami Ante župnik Fuskulin, Glavač Blaž posjednik Barban, Hušo Mihael kapelan, Podgrad, Mandić Josip, župnik, Kastel, Miran Julije posjednik, Opatija, Stihović Josip, ravnatelj Posušjnice, Pula. Pregledavaocima računa izabrani su bili: Cucančić Matija, ravnatelj Posušjnice, Pazin i Frulić Šime, župnik, Grdoso.

Na tom sastanku poprimilo se više važnih zaključaka tičući se naše narodne borbe, osobito skorih izbora, što sve nije još za javnost. Opažamo samo, da su se raspravile tekste u najljepšem bratskom skladu i pod dojmom oslabljenih časova koji nas čekaju.

Konstatirao se potpun sklad između koparske „Kmečke Zveze“ i Političkoga društva. Prva je objavila, kroz člana Političkoga društva i predsjednika „Kmečke Zveze“ gosp. Medoza, da priznaje Političko društvo kao vrhovni politički forum, čime je svaki mogućih nesporazumak odstranjen.

Sranina i Jurina

Fr. Ča ti se pará, Jurina, jeli dobro, da ima jedan človek preved impijer? Jer. Kako se zame i treba znat, ke impijer ti misliš.

Fr. Recimo, da je kigod va Píčov posídenat, kontrolor za kontrabande od automobila, íspetor od škole, respícijent od dacijs, revizor od komuná itd. . . . bi li moga bit još čugod?

Jer. Eee . . . još bi moga bit falsi denuncijant i magari preídent od tovarjega društva!

Razne primorske pjesli

Talijanska bratara. Iz Trsta primamo: Naši nespasenci ípísali su novi list svoje slavne (P!) povíesti dogodíjem, koji im pripravlja prvo i častno mjesto — medju Zulufakri.

Taj list íspuníse nadobudni potomci onih slavensko-njemackih odpadnika, koji drže, da su dužni bláti i smraditi svoj nekdanji dom i rod jedino radi toga a da im pravi i pošteni Talijani poveruju, da pristaju ískreno uz poznata nespasenička načela. Jedan dio tih potomaka, koji po-

laze ovdášnjú víšu trgovačku školu „Revoletta“ htio je ovih dana, da ízkali svu svoju žuč i svu svoju mržnju na svoje saučelnike hrvatske i slovenske narodnosti koji polaze istu školu.

Evo što je na stvari: Hrvatsko-slovenski akademíci koji polaze oba tečajá rečene škole i kojih ímáde 28 prema 40 Talijana i 6 Njemaca, govore u privatnom saobraćaju ne samo vani, već i u školi u svom materinskom jeziku. Radi toga je došlo ízmedju njih i Talijana nekoliko puta do riječkanja, jer ovi potonji zahtjevaju, da se u aula má govori ís ključívo i s á mo talijanski. Odakako su pak talijanski djaci, osobito Zadrani čítali u novinama, da su naši akademíci osnovali „hrv.-srb. akademski klub“ pobjesnice, jer se već u ovoj slúšanju univerzi obístinuju slútnje talijanskih polítičara, da će talijansko sveučílište u Trstu ímáti pretežnu većínu hrvatskih i slovenskih slútača.

Dne 8. o. mj. do podne razgovarali su hrvatski akademíci, kao po obíčaju, u svom jeziku. Na to ustane jedan talijanski akademícar i osorno povikne Hrvatima: „hoćete li prestati jednom da govoríte u tom jeziku šćavo (lingua scilava), ovo je talijansko tlo i ako ne prestanete ízbacit čemo vas napolje“. Na ovaj organizovani alarm, skočilo je tridesetak talijanskih djaka proti prisutnoj šćelí, polítičarí Hrvata i Slovence, ali ovi se ne daju i dokazuju Talijanima, da su šoviníste i da dok je Trst u Austriji, hrvatski se jezik neće ílako zagusiti u grlu slobodnih hrvatskih državljana. Talijanski djaci počete jednoga Hrvata gurati, ali kad su vidjeli, da Hrvati već kutaju čvrstoću klupa, ograničíte se na napoletanški način vikanja.

Tada ízídjose naši napolje i podjete u upravlítelstvo, da zatraže zadovoljístínu. Professorski se je ábor našao u velikoj napírellí, jer uvidja, da će ovo nasilno potápanje talijanskih djaka ímáti dalekosétnih posljedica. Hrvatsko-slovenski su akademícarí kasnije večítali i odlučili, da pošalju upravlítelstvu zavoda spomenicu, kojom traže zadovoljístínu za pretrpljene uvrede i garancije, da ne će biti víše ízlozeni uvrijedama na njihovo národno čuvstvo.

Poslo je „Piccolo“ íznio ovaj sukob u javnost, poduzelo se je s naše strane sve potrebne korake, da naši akademícarí dobíju potpunu zadovoljístínu.

Divljáckí poklíci talijanskih akademíčara: for a scavi, a basso i scavil i posvi na junačko djelo: „O d v a ž n o bračo, bacimo ih napolje“, ne smíju se víše opotovati na onoj školi.

Naši zastupnici bíjahu odmah obavjéstíni o tom divljáckom junačtvu slavnih potomaka dvostručne kulture te su se i zauzeli za naše mládce.

Zastupnik Rybač večíao je sa namjestínikom o tom dogodíjaju a kasnije posredovao je i zastupnik Mandić u íme svoje i dra Brnčića, na koje se djaci (takodjer obratíše, na namjestíntívu, zahtjevajuć zadovoljístínu djacima i zahtjevajuć njihovu národnu i osobnu sigurnost.

I Polítičko društvo za Hrvate i Slovence Istre u Pazinu, poslalo je namjestíniku prosvjedni brzojav, te je zamolílo zastupnika Mandića i dr. Brnčića, da íh oni osobno posredovalu na korist naših djaka.

Hrvatski i slovenski akademícarí ípravljaju na raznim sveučílištima prosvjedne skupístíne na zasíttu tršćanskih ím drugova.

Istrani i „Matice Hrvatake“. Doznao sam sljedeće: U jednom gradu ístarskom, gdje su Hrvati i Slovenci u manjini, ímáde „Mat. Hrvatake“ svoga povjereníka. Matíone svi članovi „Matice Hrvatake“ u dotíčnoome mjestu su Slovenci. Hrvati tobože kažu: „ímadu prílíku, čítati kojígo u knjíznici ovdje i ovdje; bíla bi potrata,

da íh kupujem ítd.“ Tolíko íma hrvatskih svećeníka i učítelja, koji neće da budu članovima „Matice Hrvatake“. Dotíčni povjereník zahvalío se na povjerenístvu radi ovakve nebahjnosti. Ímáo je i takvíb, koji su se dali zablíježítí za knjige; povjereník platío íh te íh ím dao, a onda íli nisu platíli íli su íh uzdržali a níkad platíli. . . .

Dr. Fr. Hešić.

Povíšenje mornaríčkog kontíngenta. Peštanski „Az Est, donosi víjest, da će se budućé godíne povećati broj osobíja kod mornaríce. Sada je posáda mornaríce íznosíla 18.000 momaka, dok će se budućé i narednih godína povísítí ovaj broj na 27.000 momaka, to će reći, da će naše hrvatske momčadí 11.000 moráti víše u mornarícu.

Austrijska zakon. osnova o štampi. Još pred 11 godína íznešeno je pred carevínako vječé pitanje reforme zakona o štampi, koji je u ístínu nátražnjáckí. Nakon tolíko zgoda i nezgoda číní se, da će napokon zakonska osnova o štampi doći pred parlament. Hoće li ova osnova postáti zakonom, velíko je pitanje, pósto ona íma pročítanice índíkuca i u gospodárju kući.

Po ovoj zakonskoj osnovi za jedan list móći će bíti víše odgovornih uredníka, náíme posebni uredníci za posebne tačno osnažene dílove ísta, te svákí uredník odgovara za svoj dío ísta. Odgovorním uredníkom unapred móže bíti i ona, koji níje austrijskí državljánin, te níje nužno, da dotíčni bude nastanjen u mjestu gdje ízlazí list, već je dostá da je stalno nastanjen u monarhíji. Članoví carevínskog vječé íli sabora ne mógu da budu odgovorní uredníci za trajanja zasídanja.

Osnova sadrží i slobodu kolportáse, to jest javnog prodávánja novína po ulícama. Prodáváti javno períodíčne novíne móže, uz íspísnú prílívu ístí, sám onaj tko je navršío 18 godína, dočím neperíodíčne samo obrtáel, koji su na to ovlaštení, a í oni mógu to čínítí preko drugih osoba na javním ulícama.

Prodávati novíne po ulícama móže se od 5 sati u jutro do 11 sati u noć.

Zakonska osnova sadrží još i druge odredbe i potankostí, sporedne važnosti.

Razpis natjedaža. Počétkom íl. polugodína školske godíne 1913/14 íma se podíjéltí jedana stípendíja íz zaklade biskupa Dr. J. Dobríte u godíšnjem íznosu od 200 kr. Na užívánje ovih stípendíja pozváni su mládci slavenskih rodítelja, koji su rodíjeni u sjedínjenoj biskupíji tršćansko-koparskoj te polaze koju državnu gímnasíju austro-ungarske monarhíje. Prednost ímaju molítelji, koji polaze gímnasíju, u kojoj ímadu veću prílíku, da se potpuno ízobrazu u materínskom (hrvatskom íli slovenskom) jeziku. Ako jest kod ovakove gímnasíje íprípravnica, ímadu takodjer učeníci ove íprípravnice pravo na ovu stípendíju. Ako ne bí bilo molítelja slavenske narodností, podíjéltí će se stípendíja í drugom učeníku tršćansko-koparske biskupíje. Užívánje stípendíje íraje do svršetka nauka uključív sva fakultete kojega c. kr. sveučílišta. Zelja ustanovítelja pak jest, da se mládci, koji užívaju stípendíju, posvete svećeníkom stáletu í da slúsbuju u tršćansko-koparskoj biskupíji. Pravo príjedloga íma tršćansko-koparskí biskupskí Ordinariját a pravo podíjélnja c. kr. namjestíntívu u Trstu.

Natjعاتelji za ove stípendíje ímadu podástíjéltí molbe podkriepíjene sa krístím ístom, svjedodžbom zavlčájností, svjedodžbama o síromástvu í cíjepíjenju bogínja te svjedodžbama zadnjih dvaju polugodísta putem škol. ravnateljstva biskupskom ordinaríjatu u Trstu najkasníje do 31. marča 1914.

Objava. Poslo je prestao slagarékí strájk í u násoj ístíkarí nastupío redovítí strájk, podpísána javlja polt. obćínístvu í uredínicu, da preuzíma svakovrístne ístíkarísko í knjígovestke radnje, koje ívršítuje

na najvećom kulantnošću i točnošću. Veleštovanjem

Narodna Tiskara Lazinja i dr. u Puli. Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorijum u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 1/2 po podne izim nedjelje i blagdana.

Vlastnik turske srodke, koja je, kako je uopće poznato, srećka prvog reda, može postati svako, jer iznosi mjesečni obrok za nakup iste samo 4 kruno 75 filira, koji iznos lahko plaća svako, koji pomisli, da mu u sretnom slučaju donese veliko bogatstvo, u najpogodnijem slučaju pa mora dobiti na svak način barem najmaji zgoditak, s kojim dobiće veći dio kupovine opet natrag. Neka nitko ne prezre današnjeg oglasa „Slovenske i Hrvatske Narodne Straže“, jer bi time propustio mogućnost, dobiti pri nasljednem žrebanju dne 1. travnja o. g. 400.000 zlatnih franaka!

Poziv

na redovitu glav. skupštinu Kaufmanarskog društva za štednja i zajmove, koja će se održavati dne 19. o. mj. u 4 sata popodne u kući gospodarakog društva na štanciji u Kaufmanaru sa sljedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne skupštine.
2. Odobrenje obračuna za 1913.
3. Izvještenje revizora.
4. Promjena upravnog odbora.
5. Promjena pravila.
6. Biranje nadzornog odbora.
7. Eventualije.

Odbor.

Poziv

na godišnju glavnu skupštinu Seeske blagajne sa štednja i zajmove, registrirane sadruge sa neograničeno jamčenju u župi Baska, koja će se držati na 26. ožujka 1914. u 4 sata popodne u dvorani „Narodnog doma“ u Baski.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
 2. Izvješće upravnog odbora.
 3. Izvješće nadzornog odbora.
 4. Odobrenje računskog zaključka za god. 1913.
 5. Izvješće o izvršenoj reviziji.
 6. Izbor nadzornog odbora.
 7. Razni predlozi: Dar društva za poljeptanje mjesta i dotičniti članovi književnog društva sv. Jeronima.
- Za vrijeme društvenog poslovanja izloženi su računi u župnom uredu na uvid.

Odbor.

Poziv

na V. redovitu glavnu skupštinu Gospodarskog trgov. društva u Zametu što će se držati dne 22. ožujka t. g. u 8 sata popodne u „Restauraciji Europa“ (Gostiona Fr. Lenac) u Zametu br. 200.

Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika posljednje skupštine.
 2. Izvješće upravnog odbora.
 3. Izvješće nadzornog odbora.
 4. Slučajni predlozi.
- Zamet, dne 8. ožujka 1914.

Uprava.

Liječnik

Dr. Karel Zahálka
u Puli, via Vergerle 7, I.
vratio se s puta te ordinira za

zube

u sriedu, subotu i nedjelju od 2—7 s. po p.
a drugo dane od 5—7 s. po p.

Oglas jeftimbe.

Daje se na znanje, da će se javna jeftimba radi preuzeka pravarka župnog stana u Grimaldi obdržavati u Grimaldi dne 16. ovog mjeseca i to od 12 sati o podno do 2 sata poslije podne.

Izključna cijena jest K 1878-68. Natjecalji imaju prigodom jeftimbe položiti vadium od 10 po sto od izključne cijene.

Vadium dostalca ostati će ujedno kao kaucija u pohrani ovoga glavarstva u smislu dražbenih uvjeta.

Jeftimbene uvjeti i troškovnik mogu biti uvidjeni za vrijeme uredovnih sati kod ovoga glavarstva kao i kod župnog ureda u Grimaldi.

Glavarstvo epifimo Buzet
dne 8. marča 1914.
Načelnik: Bašpolić v. r.

POZIV.

Redovita XXIII glavna skupština Gospodar. zadruge Volosko-Opatijske obdržavat će se u Berseču dne 29 marča u 9 sati prije podne uz sljedeći

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1913.
5. Eventualni predlozi.
6. Žrebanje gospodarskog oruđa.
7. Predavanje.

Računi stoje gg. članovom na uvid kod zadružnog tajnika.

Velosko, 10 marča 1914.

Viktor Tomičić
predsjednik.

POZIV

Veprinačke društvo za štednju i najmove, registrirana zadruga na ograničeno jamčenje, obdržavati će dne 22. marča 1914. u 4 sata po podne u Veprincu k. br. 5 svoju XI. glavnu redovitu skupštinu sa sljedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u god. 1913.
3. Izvješće nadzorstva o računima za god. 1913.
4. Odobranje zaključnog računa za god. 1913.
5. Labor upravnog i nadzornog odbora te pomirbenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Stučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadržarom na uvid u društvenoj pisarni u Veprincu. Veprinac, dne 8. Marča 1914.

Odbor.

Oglas

Javljam ovime da sam otvorio svoju pisarnu za braniteljstvo u sudbeno-kaznenih postovih, u Puli.

Fr. Dubrović
kazneni branitelj.
Via Glavia 83, Pula.

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razabija uz najviše cijene Jugoslavenska trgovina

F. Stormacki u Celina (Stajerska)
br. 314.

Pišite po glavni cjenik o vile od tisuću stari, koji se svakomu pošalje besplatno. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unaprijed.

o o JEFTINO I BRZO. o o
CEDULJICE
za
sv. ispovjed i pričest
izrađuje
NARODNA TISKARA
LIGINJA i dr. — PULA
VIA GIULIA I.
o o JEFTINO I BRZO. o o

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Mallnaka-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorka natrag.

Rieka-Opatijska-Lovran-Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka-Opatijska-Ball-Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjvrt-Lošinjmal (luka sv. Martin) Neretinske svake srijede tamo, četvrtak natrag. Rieka-Cirkvenica-Baška-Rab-Lošinjvrt-Čikat-Lošinjmal svaki ponedjeljak tamo, utorka natrag.

Vrbanj-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorka produženje do Rieke.

Plovidbeni redovi besplatni i franko.

Glavno odpravništvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatici na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

- Jeftino česko -
PERJE
za krevete
5 kg. nove čišane K 960, boje K 12—
bilo pahuljice čišane, 18— . . . 24—
kao snog bilo pauk.
Ilice čišane „30“ . . . 36—
Razabije se franko posrećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.
BENEDIKT SAČEKAL, Lobač. br. 259
pulta PILAR, Česka.

8 dana na pokus
Isprobajte svaku na 8 dana. Pročijena ili novac natrag, posrećem!
Amer. sat nikaj K 2-80
Roak. paten-sat 3-
Amer. sat goldin 3-50
Roak. za željezo 4-
Roak. dvostr. pok. 4-50
Plošasti sat . . . 5-
Dvostr. pok. pos. 5-
14 kar. zlat. sat . . . 18-
Orig. Omega sat . . . 20-
Budilica, niklov. 20 cm. 2-
Marka Junghans 3-
Radium sv. kaz. 4-
2 zvonca 5-
4 6-
4 8-
Ura-nihal 75 cm . . . 8-
na zvon. 10-
Ura-nih. sv. i gl. K 14. Okrug. ura bud. 16-
3. god. plan. jamstva. Odprama posrećem.
Max Büchel
Wien, IV, Margarethenstr. 27/429.
Originalni tvornički štampi besplatno.

Motor na plin 3 HP.
prodaje se odmah.
Uplatiti u tiskari Liginja i dr.
Pula, ulica Giulia, 1.

Zahvala.

Prigodom kratke bolesti i iza nje nastupivše nagle smrti našeg nezaboravnog oca

Mihovila Radića

preminulog u Malinskoj dne 1. marča o. g. u 70 godini dobe svoje, primili smo toliko dokaza iskrenog saučesća i odanosti, da čutimo svetu dužnost, da svima koji nam u tužnoj zgodi dokazaše na bilo koji način naklonost svoju, najtoplije blagodarimo.

Posebice iznašamo đuvajva tople i trajne zahvalnosti naše gospodi: doktoru Majnariću za njegovo živo zauzimanje, da milog pokojnika otme zagrljaju smrti; veleč. župniku Maračiću za pruženu mu zadnju, krišćansku utjehu; veleč. mješanom svećenstvu za obavljene žalobnog obreda; gg. učiti. Kraic i Fučiću, što sa školakom mladeži učestvovaše sprovedu; onim, koji položise vijence na ljes; napokon dugoj povorci dragih Malinskara i drugima iz okolice, koji zemске ostanke pokojnikove dopratih do zadnjeg počivališta.

Svima duboka harnost naša, a od Boga plaća.

Malinska, 4. marča 1914.

Rastužena djeca:

Ivan, Mihovil, Dinko, Adolf, Jellava.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Najbolji česki izvori

Jeftino perje za postelje!

1 kg. vrlo dobro očišano 2 K; boje 2-40 K; prva vrst polu-
svjetlo 2-80 K; bilo 4 K; bilo, pahuljasto 3-10 K; 1 kg naj-
finije, kao snog bilo, očišano 5-40 K, 8 K; 1 kg pahuljica,
sivo 6 K, 7 K; bilo fine 10 K; najfinije prane pahuljice 12 K.
Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi krepeti

100% g. g. crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinga,
1 pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka,
svaki 50 cm dug, 80 cm širok, napunjen s novim, svim,
vrlo trajnim pahuljicama perjem 16 K; polu pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3-50 i 4 K. Parline 200 cm duge,
140 cm široke 12, 14-70, 17-80, 21 K; jastuci 90 cm dugi, 70 široke 4-30, 3-20, 3-70 K. —
Podperine od žute pramene tkanine 180 cm duge, 110 cm široke 17-40 i 14-30 K. —
Kamajke sa posrećem počam od 10 K. Franko. Sve se zamjenjuje ili vraća natrag
franko; ako se ne dopada vraća se novac. — Štovič besplatno i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Česka.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrirana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamačuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Važan oglas Hrvatske narodne i Slovenske Straže. - Čitajte!
U današnjim teškim odnosajima možete obogatiti samo sa srećkom.

Turska srećka

jest u svrhu prva i najpreporučljivija srećka.

- Je r ima šest vučenja na godinu,
- Je r iznose glavni zgoditi svaku godinu 400.000, 400.000, 400.000, 300.000, 300.000, 200.000 francska u zlatu.
- Je r svaka srećka mora dobiti najmanje 400 francska.
- Je r je dakle za nju izdan novac sigurno ulozen kao u štedionici.
- Je r igra još dug niz godina i održi kupac nakon izplate kupovine trajno pravo srećkanja bez svakog nadaljeg uplaćivanja.
- Je r iznaša mjesečni obrok samo 4 kruno 75 para i
- Je r pridobi kupac već nakon uplate prvog obroka izključivo pravo srećkanja.

POZOR! Buduće vučenje se vrši 1. aprila 1914. Glavni zgoditak 400.000 Fr. Nakon vučenja šalje hrvatski vjestnik o izvođenim brojevima.

VAŽNO! Primaju se takodjer priglati k nakupu srećka austrijsak. Točne obavijesti šalje svakomu besplatno za srećkovno odjeljenje „Slovenske Straže“ g. Valentina Urbančić, Ljubljana. — Primaju se provizijski zastupnici uz ugodne uslove.